

11 mei 2025

**ONS WERK..., DOOR GOD BEWERKT... EN DE
UITWERKING DAARVAN**

Filippenzen 2, 12 t/m 18

Deze preek kan ik in één zin samenvatten: *u en ik worden deze week aan het werk gezet..., omdat God in ons werkt..., met het doel dat dit een prachtige uitwerking zal hebben.*

U en ik moeten dus aan het werk. Maar voordat ik deze wat cryptische zin stukje voor stukje in de preek zal uitleggen, wil ik het eerst even met u hebben over wat wij deze week *niet* hoeven te doen. Want zeg nu zelf: niets is zo frustrerend om hard te werken voor iets wat niet hoefde. Je hebt als stratenmaker het hele straatje opgehoogd, maar vervolgens kom je erachter dat je bij het verkeerde adres bezig was... Of: je hebt met de auto een verkeerde snelweg genomen en je hebt inmiddels heel wat kilometers gemaakt, totdat je erachter komt dat je weer om moet keren om weer terug te gaan naar het punt waar je de verkeerde afslag had genomen. Nu, in het geloof moeten wij er ook voor oppassen dat wij niet de verkeerde afslag nemen. Wat bedoel ik? Nu, 'werk aan uw eigen zaligheid (aan uw redding) met vrees en beven' heb ik vroeger zo gelezen als dat wij ons hard moeten inspannen om gered te worden. Op de manier van: wij vallen als mensen allemaal onder het oordeel van God en daarom moet je met vrees en beven – in diepe ernst dus – werken aan je redding. Maar... dan zit je echt op de verkeerde weg, als je het mij vraagt. Want als Paulus het over onze redding heeft, dan is hij over één ding heel duidelijk: dat is helemaal en dan ook helemaal Gods werk. Je kunt jezelf niet redden. Je hoeft jezelf niet te redden. En je kunt er ook niet aan werken dus. Je moet alleen jezelf met al je zonden en wonden in handen van God geven. En dat is natuurlijk niet zomaar even iets..., nee, dat is eerlijk aan God belijden dat wij in het licht van Zijn heiligheid en liefde als falende niet mensen kunnen bestaan..., het is eerlijk zijn hoe wij Gods eer te kort hebben gedaan en hoe wij in onze verantwoordelijkheid richting elkaar en richting de rest van de schepping schromelijk tekort zijn geschoten..., het is bereid zijn om alles van je leven over te geven aan God en God vanaf nu het centrum van je leven te laten zijn..., dat klopt..., maar: je hoeft niet te werken, je hoeft geen enkele bijdrage te leveren aan je redding. Gods redding, dat is genade. Daarvoor is het Pasen geweest. Terwijl alle mensen aan het spotten waren, of wegvluchtten, of hun handen in onschuld wasten, of er verdrietig en machteloos bijstonden, heeft de Heere Jezus alles, maar dan ook alles voor ons volbracht.

Helaas is er in onze reformatische traditie soms toch nog iets van een 'eigen werk' aan toegevoegd, ook al zouden wij het zo niet willen noemen. We namen de zonde zo serieus – en eigenlijk is dat natuurlijk heel belangrijk – maar we namen onze verlorenheid zo serieus dat wij maar in onszelf naar zekerheid en naar ontluikend geloof bleven zoeken en daar ons levenswerk van maakten... Ik ken mensen die tot op hun sterven toe geen zekerheid in het geloof konden hebben en er maar aan bleven werken om in zichzelf te zoeken of ze voldoende berouw hadden..., of het ook wel voor hen

was..., of ze het wel waard waren..., of ze er wel echt naar leefden... Maar dat werk moet je echt stoppen. Niet door blijven rijden op deze snelweg! 'Zie slechts op Hem', zegt een oud lied. In al je mogelijke twijfels, bij al je mogelijke terugvallen en jezelf tegenvallen in het geloof..., weer naar het kruis kijken, daar weer over zingen, weer Pasen vieren tegen alle duisternis in.

Paulus wil ons een andere route laten zien, maar daarvoor moeten wij wel weer helemaal terug naar het kruispunt waar wij de verkeerde afslag namen. Weer terug naar het *kruispunt*, het kruis van Golgotha: al die genade en liefde en vergeving van God mogen wij ontvangen..., die hele redding is genade..., wat een onbegrijpelijk wonder!... En we hoeven er niets voor te doen. Maar.... laten wij nu alles in het werk stellen *om deze redding van God in ons leven tot uiting te laten komen*. En daar gaat het Paulus om in de oproep 'werk aan uw zaligheid (uw redding) met vrees en beven.' **Wij moeten alles in het werk stellen, er hard aan werken om die redding van God in ons leven tot uiting te laten komen.**

Je kunt het vergelijken met het uitpakken van een cadeau. Ik weet niet of u of jij ook van die familieleden hebt, maar ik vond het als kind altijd zo vreemd als oudere familieleden het cadeau niet uitpakten. Dan zeiden ze heel vriendelijk 'dankjewel' en dan zetten ze het cadeau naast hun stoel neer of op de kast. Nu, dit moeten wij dus niet in het geloof doen: het cadeau onuitgepakt bij ons op de kast zetten. Want die redding van God, die is iets voor het nu! Voor vandaag! Dat vraagt erom om *nu* uit te pakken. Want door God gered worden, dat gaat niet alleen over het verleden – over de zonden die je hebt gedaan en die vergeven moeten worden. Gered worden, dat gaat ook niet alleen over de toekomst: of wij straks bij God in Zijn heerlijkheid mogen komen bij ons sterven of als Jezus terugkomt. Die redding is bedoeld voor nu. Vandaar: 'werk aan uw zaligheid (redding) met vrezen en beven'. Maak er vandaag, in het nu, werk van!

Hoe is dat bij u? Als u aan Gods redding denkt, aan Pasen..., denkt u dan ook aan de dag van vandaag? Of gaat Pasen voor u vooral over de zonden uit het verleden die zijn vergeven? Of over de toekomst, namelijk dat je straks bij God in de hemel mag komen? Daar gaat het ook om hoor, maar vergeet het 'nu' niet. Gods redding is iets wat *vandaag* je leven mag sieren en moet vullen. Anders ben je iemand die heel zijn of haar leven met een cadeau heeft rondgelopen, of dat ergens heeft neergezet, zonder het uit te pakken..., tot verdriet van de Gever. En het is dan eigenlijk ook de vraag of je wel beseft wat Gods redding inhoudt.

Laten wij daarom met elkaar eerst maar eens gaan kijken wat die redding dan precies inhoudt... En dan volgt ook wel hoe wij aan die redding kunnen werken, hoe wij daarmee aan de slag kunnen gaan. Gods redding, als je dat aan iemand zou moeten uitleggen, welke woorden zou je dan gebruiken? (...) Vergeving. Aanvaarding. Genade. Geduld. Bevrijding. Gespaard worden. Gods nabijheid. Gods kind mogen zijn. Veilig zijn. Bescherming. Toekomst! Eigenlijk prachtig hè als je zo de betekenis van Pasen onder woorden probeert te brengen. ... Nu, hoe kan je aan deze redding nu werken, hoe kan je dit cadeau nu helemaal uitpakken? Ik heb een heel eenvoudige regel bedacht en volgens mij klopt hij: hoe kan je zelf aan deze redding werken? Nu: *door van alle deze woorden over Gods redding voor jezelf werkwoorden te maken*. De genade van God..., maak er een werkwoord van: wees genadevol voor anderen. Genadevol. Niet 'ik zal het verdragen' Nee: gunnend zijn! Niet de ander langs je meetlat leggen, maar zijn of haar geluk op het oog hebbend. Dus ook niet verwachten van een ander..., of wachten tot iemand de stap tot jou zet, nee: *genadevol*, zelf de eerste stap zetten. Of misschien weer de stap zetten. Want wij leven van de redding van God, God Die in Zijn genade tot ons de stap heeft gezet..., in Zijn Zoon Jezus Christus.

Maak van alle woorden die met de redding van God hebben te maken werkwoorden. Genade: genadevol zijn. Gods geduld wat Hij in Zijn Zoon heeft laten zien aan ons: wees geduldig naar elkaar. En als je dat zwaar valt..., kijk nog eens naar hoe geduldig God met ons mensen is geweest. ... Gods redding, dat is Gods liefde die werd uitgestort op Golgotha. Nu maak van die liefde ook een werkwoord: deel die liefde uit, door er te zijn voor, door naast een ander te blijven staan. Pasen, dat betekent verder: we hoeven niet bang te zijn voor duivel, zonde en dood; in Christus zijn wij veilig. Nu, maak ook hier een werkwoord van: geef andere mensen veiligheid. Laten wij als gemeenten een plek waar mensen veilig zijn, waar openheid is, waar gedeeld kan worden zonder dat je ervoor moet oppassen wat men ervan denkt of wat ermee wordt gedaan.

Is die redding van Christus iets wat op deze manier in ons leven tot uiting komt? Waar we werk van maken en wat een uitwerking heeft? We hoeven niet hard te werken om gered te worden. Maar als je echt gered bent – en ik hoop dat dit echt voor u en jou het belangrijkste van je leven is – als je echt gered bent, dan is het zonde om dat cadeau op te bergen. Dan doe je de Gever daarmee echt geen recht. Gods redding kan ook niet opgeborgen worden, want die redding van Jezus is zo alomvattend: het heeft te maken met je verleden, met je toekomst, maar ook met het heden. Het heeft te maken met je ziel, met je lichaam, met je hoofd en handen. Jezus heeft ons compleet gered. Jezus' redding heeft met heel je leven, heel je zijn te maken.

Paulus spreekt overigens hier de gemeente als geheel aan. Hij heeft het over 'jullie'. 'Werk aan jullie zaligheid met vrees en beven'. Ook daar hebben wij in de kerkgeschiedenis soms een verkeerde afslag genomen, doordat iedereen afzonderlijk aan zijn eigen heil, zijn of haar eigen redding, ging denken. Op zich was dat in zekere zin ook waardevol, want: je moet zelf verantwoordelijkheid nemen voor je geloof, God vraagt van ieder van ons een persoonlijk geloofsantwoord. Maar...: het gaat God niet om allemaal losse individuen maar om ons bij elkaar. Geloven is wel iets persoonlijks,

maar het is vooral de bedoeling dat wij die redding van God *samen* tot uitwerking laten komen in ons leven. Eén God en één Redder, Jezus Christus. En daarom ook: één Lichaam – het Lichaam van Christus – met allemaal ledematen. En in dat ene lichaam, dat is gered, genezen, gespaard, wil God nu Zijn redding tot uitwerking laten komen.

Zie daarom dat vervelende gemeentelid als een uitgelezen kans om als gemeente te groeien in geduld. En zie die vrouw met al haar problemen als een van God gegeven zuster om jullie volharding en zorgzaamheid te leren. God heeft ons aan elkaar gegeven om ons te oefenen en te laten groeien en... om *ons te laten schijnen als lichten voor de wereld*, zo zegt Paulus met een verwijzing naar een tekst uit het boek Daniël (vers 15). Zodat wij samen licht zullen geven in die wereld die nog zo in het donker ligt. Zodat wij onberispelijk en oprecht zullen zijn, kinderen van God, smetteloos te midden van een verkeerd en ontaard geslacht, zo zegt Paulus met een citaat uit Deuteronomium 32.

Als je goed luistert, dan merk je dat Paulus ons vergelijkt met het volk Israël. Allemaal verwijzingen komen wij tegen naar het volk Israël, bijvoorbeeld ook de opdracht 'om alle dingen te doen zonder morren en meningsverschillen' (vers 14). Paulus dacht hierbij waarschijnlijk aan het volk Israël dat in de woestijn steeds aan het morren was.

Aan de ene kant laat deze vergelijking met het volk Israël zien dat dit werken aan onze redding dus echt enorm belangrijk is: *wij* mogen nu als gelovigen uit joden en de volken dat volk van God vormen wat als een licht moet zijn voor de wereld... God verwacht dus echt dat je er wat mee doet, dat je meedoet! We hebben een plaats toegewezen gekregen in Gods heilsplan. Je bent dus niet slechts een gelukkige ontvanger van Gods redding, maar je bent door God uitgeroepen tot medewerker in Zijn plan. Maak er daarom werk van! Laten wij onze redding uitleven! Genadevol zijn! Liefde geven. Eensgezind zijn. Wat minder medelijden hebben met jezelf misschien..., wat minder mopperen... en die vreugde in Christus delen en uitdelen... tot uitwerking laten komen. God heeft dus een prachtig doel met ons voor ogen..., we hebben echt een bevoorrechte positie als gemeente.

Maar aan de andere kant: de moed zinkt mij eigenlijk in de schoenen als ik deze vergelijking met het volk Israël hoor... Neem alleen die ene opdracht: 'doe alle dingen zonder morren en meningsverschillen' (vers 14). Ik durf deze zin bijna niet te lezen met alles wat er aan meningsverschillen in onze kerkverbanden aanwezig is en wat je aan gemopper hoort in kerken. Van ds. Troost wordt beweerd dat hij eens had gezegd dat bij de deur van de kerk een bordje moest worden geplaatst: 'verboden te zeuren'. 'Zodat u schijnt als lichten in de wereld...' Nou, we laten als kerk de wereld wel wat in het duister tasten, als je het mij vraagt.

Maar daarom is het ook heel belangrijk dat wij verder lezen: *werk aan uw eigen redding met vrees en beven, want het is God Die in u werkt zowel het willen als het werken naar Zijn welbehagen*. Onze inspanningen rusten in Gods werkzaamheid. Ons werken wordt gedragen door Gods werk.

Afgelopen vrijdag heb ik een prachtig voorbeeld gekregen om dit duidelijk te maken. Ik was met mijn dochtertje aan het wandelen en toen zagen wij een klein gansje heel druk bezig zijn om over een balk heen te komen die in het water lag. Moeder gans was al verderop, maar het

gansje kon er maar niet over heen komen. Veel gepiep, veel drukte..., maar het werkte niet zoveel uit. Ik ben toen stiekem naar het kuikentje toe gekropen en heb mijn hand onder hem gedaan en hem zo uit het water opgetild en over de balk heen gezet. Nou, ik denk dat het zoiets is: God ziet ons als gemeente een hoop kabaal maken en veel activiteit produceren, maar zonder Hem stelt het allemaal weinig voor. Maar gelukkig: God houdt Zijn hand onder ons en tilt ons werken op een hoger plan. God werkt in en door ons heen. 'Het is God Die in jullie werkt, zowel het willen als het werken.' God geeft dus niet alleen de finishing touch, nee, het begint al in ons willen, ons verlangen, onze overtuiging..., daar is God al aan het werk.

Toen ik daar over nadacht, toen besepte ik: 'maar dit is dan toch iets groots hè? Dat God in en door u/jou heen werkt..., dat wij hier met Goddelijk werk hebben te maken in de gemeente... Zou Paulus daarom hebben geschreven: 'werk aan je eigen redding *met vrees en beven*?' Want hier wordt je stil van... Hier past diep ontzag... Als God hier onder ons mensen echt Zijn werk aan het doen is... Dan is dat knikje naar een ander om te laten zien dat hij of zij is gezien, opeens heel erg kostbaar. En dan is het niet om het even of ik die ander negeer of echt accepteer, nee, dan is meewerken met God, of God persoonlijk in de weg staan.

Het is God Die in ons werkt... Hoe met je dit dan zien hè? Moeten wij nu onze redding uitwerken, of is het God Die in ons werkt? Of – zo lijkt Paulus te zeggen – is het 'allebei'? Maar hoe dan allebei? Allebei een beetje? Een beetje van mijzelf en een beetje van God? Iemand vatte dat eens zo samen: 'ik doe mijn best en God doet de rest'. Zoiets?

In de kerkgeschiedenis is over zulke vragen heel veel nagedacht: hoe zit het nu met onze verantwoordelijkheid en Gods verantwoordelijkheid? Hoe zit het met onze wil en Gods wil? Als God oppermachtig is..., hebben wij dan nog wel iets te kiezen? En als God alles bestuurt, wat valt er dan nog over ons werken te zeggen? Nu, ik ga dit vraagstuk wat eeuwenlang doordacht is niet in en paar minuten oplossen, maar ik wil er twee dingen over zeggen:

Ten eerste moeten wij altijd beseffen dat God en wij uiteraard niet op hetzelfde niveau staan. Gods werk is zo ver boven ons verheven. Je kunt dus niet bij iets zeggen: dit stukje is van mijzelf geweest en de rest is van God. Het is niet zoals een kindje die een taart heeft gemaakt met zijn moeder: ik heb dit gedaan en dit en de taart tenslotte versierd en mama heeft de rest gedaan. Nee, het is veel ingewikkelder allemaal in het geloof. Hoe Gods wil en onze wil zich tot elkaar verhouden, hoe Gods werk en ons werken zich tot elkaar verhouden, dat gaat ons bevattingsvermogen te boven. Dus ik zou geneigd zijn om te zeggen: probeer het niet precies te begrijpen hoe het kan dat wij moeten werken aan onze redding en dat het tegelijkertijd God is Die in ons werkt.

En het tweede wat ik hierover wil zeggen, is: je kunt het misschien het beste vergelijken met een liefdesrelatie. Als twee personen verliefd zijn op elkaar en uiteindelijk gaan trouwen, dan kan de ene persoon niet zeggen: 'ik had geen keuze, het ligt aan haar dat ik in het huwelijk ben gestapt'. Nee, als hij geen keuze had, dan was het niet helemaal goed volgens mij. Maar ondertussen, hij voelde zich misschien wel zo tot zijn geliefde aangetrokken dat hij niet anders kon dan zijn 'ja-woord' geven'. Zijn geliefde had het in zekere zin in hem bewerkt

dat hij wilde trouwen, terwijl hij toch echt zelf daartoe moest beslissen en aan het werk moest om te gaan trouwen. Maar in een liefdesrelatie kan je niet zeggen: dit is van de een en dit komt door de ander. Nee, de ander heeft invloed op je. Tot in het diepst van je bestaan, ja, tot in je 'willen en je werken', zoals Paulus het noemt. Nu: Gods invloed, Zijn liefde werkt *nog* dieper in ons bestaan, zodat ons werken helemaal getrokken en geleid wordt door Zijn werk.

Het is God Die in ons werkt, zowel het willen als het werken. Gelukkig wel. En daarom heb ik toch hoop voor die lichten die wij behoren te zijn in deze duistere wereld. Het is God Die in ons werkt... Misschien dat je dit wel eens hebt meegemaakt. Dat je vanuit je binnenste zo'n verlangen voelde opkomen om iemand te dienen... om missionair te zijn..., om iets te veranderen in je leven. Of misschien heb je wel eens gemerkt dat iets wonderlijk goed ging – je kreeg er de woorden voor..., je wist wat je moest doen..., je hebt al die tijd er de kracht voor gekregen... Het is God Die in ons werkt, zowel het willen als het werken. Laten wij God danken voor die prachtige tekenen hoe Hij in en door ons heen kan werken.

Ik wil het tenslotte nog heel kort hebben over één woordje: 'want'. Werk aan jullie redding met vrees en beven, *want* het is God Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen. In het dagelijks leven zou dit een uitnodiging tot luiëren kunnen zijn: 'als iemand achter de schermen het werk doet waarvan gezegd was dat jij het zou moeten doen..., waarom zou je je dan nog inspannen? Want het gebeurt toch wel...' Nu, ik maak drie opmerkingen over dit woordje 'want', die samen nog een dikke streep zetten onder de oproep om echt werk te maken van die redding van God in je leven en in het gemeenteleven.

'Werk aan jullie redding met vrees en beven, *want* het is God Die in u werkt', dat betekent: als God dit werk blijkbaar wil in ons leven..., als God hiermee bezig is..., als dit het doel van God is met je leven en met de gemeente..., dan kan je toch niet anders dan je hier op richten, dan hier voor te gaan in je leven?

'Werk aan jullie redding met vrees en beven, *want* het is God Die in u werkt', dat betekent: als God hiermee bezig is, als God dit ten doel stelt om in je te werken..., dan mag je er ook op vertrouwen dat het zin heeft. Ook al valt het je misschien vies tegen..., ook al zie je er niets van terug soms..., blijf met die redding van Jezus bezig om dat in je leven tot uitwerking te laten komen... vertrouw erop dat God het zal zegenen, echt!

'Werk aan jullie redding met vrees en beven, *want* het is God Die in u werkt', dat betekent: als God zo in ons midden werkt, als God zo in je leven werkt..., dan wil je daar toch niets van missen? Daar wil je toch iets van proeven, iets van ervaren?

Ik eindig de preek, zoals ik deze ben begonnen, met de samenvatting in één zin:

u en ik worden deze week aan het werk gezet, omdat God in ons werkt... met het doel dat dit een prachtige uitwerking zal hebben.